

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฐ
อักษรย่อและสัญลักษณ์	ถ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหาที่นำไปสู่งานวิจัย	1
1.2 สรุปสาระสำคัญจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง	2
1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	7
1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
1.5 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	7
บทที่ 2 ทฤษฎีพื้นฐาน	
2.1 รังสีแปรความเข้ม	8
2.1.1 การวางแผนรังสีรักษาย้อนกลับ (Inverse treatment planning)	8
2.1.2 การฉายรังสีแปรความเข้ม	13
2.2 รังสีรักษาสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งปากมดลูก	16
2.2.1 เทคนิครังสีรักษาแบบระยะไกล (External beam therapy)	16
2.2.2 เทคนิครังสีรักษาแบบระยะใกล้ (Brachytherapy)	21
2.3 เทคนิคฉายรังสีแปรความเข้มสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งปากมดลูก	24
2.3.1 กำหนดโครงสร้างปริมาตรเป้าหมาย	24
2.3.2 การกำหนดโครงสร้างอวัยวะข้างเคียง	24
2.3.3 โครงร่างของร่างกาย	25
2.3.4 การกำหนดปริมาณรังสี	25

2.4 การประเมินแผนรังสีรักษา	27
2.4.1 Conformity index	27
2.4.2 Dose volume histogram; DVH	28
2.4.3 ความหมายของพารามิเตอร์ปริมาณรังสี-ปริมาตร	31
2.5 การทวนสอบปริมาณรังสีสัมพัทธ์แบบการกระจายรังสี	32
2.6 การนำเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้มใช้กับผู้ป่วยโรคมะเร็งปากมดลูก	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	36
3.1 เครื่องมือและอุปกรณ์	36
3.2 วิธีการดำเนินการวิจัย	45
3.2.1 การส่งข้อมูล ภาพรังสีตัดขวางไปยังเครื่องวางแผนรังสีรักษา	45
3.2.2 การนำข้อมูลภาพรังสีตัดขวางเข้าเครื่องวางแผนรังสีรักษา	45
3.2.3 การกำหนดขนาด ขอบเขต ตำแหน่งของก้อนมะเร็งและอวัยวะสำคัญข้างเคียง	45
3.2.4 การส่งและนำเข้าข้อมูลภาพเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ผู้ป่วยพร้อมขนาด ขอบเขต ตำแหน่งของก้อนมะเร็งและอวัยวะสำคัญข้างเคียง เข้าเครื่องวางแผนรังสีรักษา เทคนิคฉายรังสีแปรความเข้ม	47
3.2.5 การวางแผนรังสีรักษา	47
3.2.5.1 การวางแผนรังสีรักษาเทคนิคฉายรังสีแบบดั้งเดิม	47
3.2.5.2 การวางแผนรังสีรักษาเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้ม	56
3.2.6 ศึกษาอิทธิพลของจำนวนทิศทางของลำรังสีที่มีต่อการกระจายปริมาณรังสี ของเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้ม	63
3.2.7 วิเคราะห์เปรียบเทียบปริมาณรังสีระหว่างแผนรังสีรักษาเทคนิคฉายรังสี แบบดั้งเดิมและเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้มด้วยวิธีทางสถิติ paired-t-test	63
3.2.8 ทวนสอบความถูกต้องของแผนรังสีรักษาเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้ม	64
3.2.8.1 ทวนสอบปริมาณรังสีสมบูรณ์แบบจุดของแผนรังสีรักษาผู้ป่วย โดยการวัด	65
3.2.8.2 ทวนสอบปริมาณรังสีสัมพัทธ์แบบการกระจายรังสีของแผนรังสีรักษา ผู้ป่วยโดยฟิล์ม	65

บทที่ 4 ผลการวิจัย	67
4.1 รายละเอียดและคุณลักษณะข้อมูลผู้ป่วยโรคมะเร็งปากมดลูก	67
4.2 การเปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ที่อวัยวะเป้าหมายและอวัยวะสำคัญข้างเคียง	69
4.2.1 ศึกษาจำนวนทิศทางของลำรังสีที่มีต่อการวางแผนรังสีรักษา ของเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้มในผู้ป่วยโรคมะเร็งปากมดลูกระยะที่สองและสาม	69
4.2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ที่อวัยวะเป้าหมายและอวัยวะสำคัญข้างเคียงระหว่างรักษาเทคนิคฉายรังสีแบบดั้งเดิมและเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้ม	74
4.3 ทวนสอบความถูกต้องของแผนรังสีรักษาเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้ม	97
4.3.1 ทวนสอบปริมาณรังสีสมบูรณ์แบบจุดของแผนรังสีรักษาผู้ป่วยโดยการวัด	97
4.3.2 ทวนสอบปริมาณรังสีสัมพัทธ์แบบการกระจายรังสีของแผนรังสีรักษาผู้ป่วยโดยฟิล์ม	99
บทที่ 5 สรุป วิจาร์ณ และข้อเสนอแนะ	103
5.1 การเปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ที่อวัยวะเป้าหมายและอวัยวะสำคัญข้างเคียง	103
5.2 ทวนสอบความถูกต้องของแผนรังสีรักษาเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้ม	108
เอกสารอ้างอิง	110
ภาคผนวก	116
ภาคผนวก ก การเปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ที่อวัยวะเป้าหมายและอวัยวะสำคัญข้างเคียง จากการศึกษาจำนวนทิศทางของลำรังสี	117
ภาคผนวก ข การเปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ระหว่างเทคนิคฉายรังสีแบบดั้งเดิมและเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้ม	123
ภาคผนวก ค ข้อมูลการทวนสอบปริมาณรังสีสมบูรณ์แบบจุด	149
ภาคผนวก ง ข้อมูลการทวนสอบปริมาณรังสีสัมพัทธ์แบบการกระจายรังสี	152
ภาคผนวก จ ผลงานวิชาการ	154
ประวัติผู้เขียน	156

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 แสดงปริมาณรังสีรวมของก้อนมะเร็งและอวัยวะเป้าหมาย	19
2.2 แสดงปริมาณรังสีรวมของก้อนมะเร็ง, อวัยวะเป้าหมายและปริมาณรังสีจำกัดของอวัยวะสำคัญข้างเคียง	27
2.3 แสดงปริมาณรังสีมากขึ้นไป น้อยเกินไปบริเวณอวัยวะเป้าหมาย PTV	27
3.1 แสดงรายละเอียดของก้อนมะเร็ง อวัยวะเป้าหมายและอวัยวะสำคัญข้างเคียง	46
3.2 แสดงปริมาณรังสีรวมของก้อนมะเร็งและอวัยวะเป้าหมาย	48
3.3 แสดงปริมาณรังสีสมบูรณ์บริเวณอวัยวะสำคัญข้างเคียง	54
3.4 แสดงปริมาณรังสีรวมของก้อนมะเร็ง, อวัยวะเป้าหมายและปริมาณรังสีจำกัดของอวัยวะสำคัญข้างเคียง	59
3.5 แสดงปริมาณรังสีมากหรือน้อยเกินไปบริเวณอวัยวะเป้าหมาย PTV	61
4.1 แสดงรายละเอียดและคุณลักษณะข้อมูลผู้ป่วยโรคมะเร็งปากมดลูก	68
4.2 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนทิศทางของลำรังสีที่มีต่อการกระจายปริมาณรังสี	71
4.3 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ที่อวัยวะเป้าหมาย, PTV จากแผนรังสีรักษาเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี opposing field และ box technique	75
4.4 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ที่อวัยวะเป้าหมาย, CTV จากแผนรังสีรักษาเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี opposing field และ box technique	78
4.5 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ที่มดลูกผู้ป่วย จากแผนรังสีรักษาเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี opposing field และ box technique	80
4.6 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ที่ต่อมน้ำเหลืองอุ้งเชิงกราน จากแผนรังสีรักษาเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี opposing field และ box technique	83
4.7 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ที่กระเพาะปัสสาวะ จากแผนรังสีรักษาเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี opposing field และ box technique	85
4.8 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ที่ลำไส้ตรงส่วนปลาย จากแผนรังสีรักษาเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี opposing field และ box technique	87

4.9 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ที่ลำไส้เล็ก จากแผนรังสีรักษาเทคนิค ฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี opposing field และ box technique	89
4.10 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ที่กระดูกต้นขา จากแผนรังสีรักษาเทคนิค ฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี opposing field และ box technique	91
4.11 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ที่ไขกระดูกแดง จากแผนรังสีรักษาเทคนิค ฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี opposing field และ box technique	93
4.12 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ที่โครงร่างกายอุ้งเชิงกราน จากแผนรังสีรักษา เทคนิคฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี opposing field และ box technique	95
4.13 ผลการทวนสอบปริมาณรังสีสมบูรณ์แบบจุดของแผนรังสีรักษาผู้ป่วย โดยการวัด จากแผนรังสีรักษาเทคนิคเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี	98
4.14 แสดงค่าเฉลี่ยปริมาตรดัชนีแกมมา จากแผนรังสีรักษาเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้ม	102
5.1 เปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ที่อวัยวะเป้าหมาย จากแผนรังสีรักษาเทคนิค ฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี opposing field และ box technique	104
5.1 (ต่อ) เปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ที่อวัยวะเป้าหมาย จากแผนรังสีรักษา เทคนิคฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี opposing field และ box technique	105
5.2 สรุปการเปรียบเทียบปริมาณรังสีสมบูรณ์ที่อวัยวะสำคัญข้างเคียง จากแผนรังสีรักษา เทคนิคฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี opposing field และ box technique	106
5.3 สรุปการเปรียบเทียบปริมาณรังสีที่อวัยวะสำคัญ; ไขกระดูกแดง จากแผนรังสีรักษา เทคนิคฉายรังสีแปรความเข้ม opposing field และ Four fields technique	107
5.4 สรุปแผนรังสีรักษาเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้มในการลดปริมาณรังสีของ อวัยวะสำคัญข้างเคียงลง เมื่อเทียบกับ opposing field และ Four fields technique	107

สารบัญภาพ

รูป	หน้า
2.1 แสดงการกระจายรังสีและการแปรความเข้มลำรังสีชนิด conventional และ IMRT	9
2.2 แสดงลำรังสีย่อยจำนวนมากในแต่ละลำรังสี ของเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้ม	10
2.3 แสดงการกระจายรังสีของเทคนิคฉายรังสีแบบดั้งเดิมและการฉายรังสีแปรความเข้ม	10
2.4 มัลติลีฟคอลลิเมเตอร์ของเครื่องเร่งอนุภาคบริษัท Siemens รุ่น Primus	13
2.5 แสดงระบบการวางแผนการรักษาของ IMRT ชนิด forward & inverse treatment planning	15
2.6 แสดงการตรวจสอบความถูกต้องในการจัดทำผู้ป่วยจาก orthogonal films, EPID	15
2.7 แสดงการฉายรังสีด้วยเทคนิค IMRT	15
2.8 แสดงทิศทางลำรังสีบริเวณอุ้งเชิงกราน เทคนิค Two opposing field	17
2.9 แสดงทิศทางลำรังสีบริเวณอุ้งเชิงกราน เทคนิค Four field box technique	17
2.10 แสดงทิศทางลำรังสีบริเวณอุ้งเชิงกราน เทคนิค Two opposing field	19
2.11 แสดงขอบเขตลำรังสีเข้าจากด้านหน้า-หลังและจากด้านหลัง-หน้า	19
2.12 แสดงทิศทางลำรังสีบริเวณอุ้งเชิงกราน Four field box technique	20
2.13 แสดงขอบเขตลำรังสีเข้าจากด้านข้าง	20
2.14 เครื่องมือสอดใส่สารกัมมันตรังสีอวัยวะสืบพันธุ์สตรี	22
2.15 มาตรฐานเทคนิคการใส่เครื่องมือสอดใส่	23
2.16 การกำหนดตำแหน่งจุดอ้างอิงในระบบแมนเชสเตอร์	23
2.17 แสดงการกำหนดขอบเขตของก้อนมะเร็ง	24
2.18 แสดงการกำหนดปริมาณรังสีอวัยวะเป้าหมายและอวัยวะสำคัญข้างเคียง	26
2.19 Cumulative DVH	30
2.20 Differential DVH	30
2.21 Natural DVH	30
2.22 แสดงการประเมินการกระจายปริมาณรังสีในสองมิติที่ได้จากการคำนวณเทียบกับการวัด	33
2.23 แสดงการประเมินการกระจายปริมาณรังสีโดยใช้พื้นผิวของทรงรี	34
3.1 เครื่องเอกซเรย์คอมพิวเตอร์จำลองการรักษา	36
3.2 โปรแกรมวางแผนรังสีรักษาสามมิติของบริษัท Philips รุ่น Pinnacle ³ version 7.6c	37

3.3 โปรแกรมวางแผนรังสีรักษาสามมิติแบบแปรความเข้ม Siemens รุ่น KonRad version V2.2.130	37
3.4 เครื่องเร่งอนุภาคพลังงาน 6 ล้านโวลต์	38
3.5 ลักษณะระบบจำกัดลำรังสี และการออกแบบมัลติลีฟคอลลิเมเตอร์ของเครื่องเร่งอนุภาค Siemens รุ่น Primus 6 MV	39
3.6 หัววัดรังสีชนิดไอออนไนเซชันแบบ CC01	40
3.7 เครื่องวัดประจุไฟฟ้า Dose1	40
3.8 วัสดุสมมูลเนื้อเยื่อ Easy Cube	41
3.9 ฟิล์มวัดรังสีชนิดอีดีอาร์ 2 (KODAK รุ่น EDR 2)	41
3.10 แสดงช่วงการตอบสนองของฟิล์มวัดรังสีชนิดอีดีอาร์ 2	42
3.11 โปรแกรมคอมพิวเตอร์ OmniPro-ImRT	42
3.12 แสดงเปรียบเทียบการกระจายปริมาณรังสีจากแผนรังสีรักษากับการวัดด้วยฟิล์ม	43
3.13 เครื่องสแกนฟิล์มรุ่น Vidar scan	43
3.14 เครื่องอ่านค่าความดำฟิล์ม Deluxe Clamshell Densitometer model 70-443	44
3.15 เครื่องล้างฟิล์มอัตโนมัติ	44
3.16 แสดงโปรแกรมวางแผนรังสีรักษาสามมิติ Philips รุ่น Pinnacle ³ version 7.6c	45
3.17 แสดงการกำหนดขอบเขต ตำแหน่งของก้อนมะเร็งและอวัยวะสำคัญข้างเคียง	46
3.18 แสดงโปรแกรมวางแผนรังสีรักษาเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้ม Siemens รุ่น KonRad	47
3.19 แสดงการกำหนดจุดอ้างอิง (ก) และแสดงการกำหนดขอบเขตของพื้นเตียง (ข) กำหนดจุดคำนวณปริมาณรังสี (ค)	49
3.20 แสดงทิศทางลำรังสีบริเวณอุ้งเชิงกราน เทคนิค Two opposing field	50
3.21 แสดงขอบเขตลำรังสีเข้าจากด้านหน้า-หลังและจากด้านหลัง-หน้า	51
3.22 แสดงทิศทางลำรังสีบริเวณอุ้งเชิงกราน Four field box technique	52
3.23 แสดงขอบเขตลำรังสีเข้าจากด้านข้าง	52
3.24 แสดงการกำหนดขอบเขตของการคำนวณปริมาณรังสี	53
3.25 แสดงการกำหนดปริมาณรังสีที่จุดหมุนลำรังสี	53
3.26 แสดงการให้น้ำหนักของแต่ละลำรังสีเท่าๆกัน ด้วยเทคนิค Two opposing field รูป (ก) และ four field box technique รูป (ข)	54
3.27 แสดงการคำนวณปริมาณรังสี	55
3.28 แสดงการประเมินแผนรังสีรักษาด้วยเส้นปริมาณรังสี และแสดงแผนภูมิรังสีปริมาตร	55

3.29 แสดงการการนำเข้าข้อมูลภาพซีทีของผู้ป่วย	56
3.30 แสดงการกำหนดขอบเขตตำแหน่งรูปร่าง	57
3.31 แสดงการส่งต่อข้อมูลขอบเขตตำแหน่ง รูป (ก) การกำหนดแผนรังสีรักษา รูป (ข)	57
3.31 แสดงการกำหนดพิกัดจุดหมุนของลำรังสี รูป (ค), (ง) และ จำนวนทิศทางลำรังสี รูป (จ)	58
3.32 แสดงการกำหนดชนิดของกลุ่มอวัยวะ ปริมาตรรังสีสูงสุดและปริมาตรรังสีต่ำที่สุด	60
3.33 แสดงการกำหนดชนิดของกลุ่มอวัยวะ, objective และ constraint	60
3.34 แสดงการคำนวณปริมาตรรังสี	61
3.35 แสดงเส้นปริมาตรรังสีบนพื้นที่ฉายรังสี	62
3.36 แสดงแผนภูมิรังสีปริมาตร	62
3.37 แสดงการแสดงผลข้อมูลการคำนวณปริมาตรรังสี	62
3.38 แสดงการทวนสอบปริมาตรรังสีสมบูรณ์แบบจุด	65
3.39 แสดงการวางแผนรังสีรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งปากมดลูกด้วยเทคนิคฉายรังสีแปรความเข้ม 7 ทิศทางลำรังสี แบบ step and shoot	66
3.40 แสดงแผนรังสีรักษาผู้ป่วยที่คัดลอกลงบนวัสดุสมมูลเนื้อเยื่อ Easy cube	66
4.1 แสดงการกระจายปริมาตรรังสีที่ได้จากการวางแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสี แปรความเข้มโดยใช้ลำรังสีจำนวน 5 ทิศทาง (ก), 7 ทิศทาง (ข) และ 9 ทิศทาง (ค)	70
4.2 แสดงค่าดัชนีความกลมกลืนเข้าสู่รูปกับอวัยวะ (CI) ของ PTV จากแผนรังสีรักษาด้วย เทคนิคการฉายรังสี แปรความเข้มโดยใช้ลำรังสีจำนวน 5 ทิศทาง, 7 ทิศทางและ 9 ทิศทาง	71
4.3 แสดงปริมาณรังสีที่อวัยวะสำคัญข้างเคียงที่บริเวณลำไส้เล็กและส่วนหัวของกระดูกต้นขาจาก แผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้ม โดยใช้ลำรังสีจำนวน 5 ทิศทาง, 7 ทิศทาง และ 9 ทิศทาง	72
4.4 แสดงปริมาณรังสีที่ปริมาตรของร่างกายที่ได้รับปริมาณรังสี 20 เฟอร์เซ็นต์ของปริมาณรังสี ที่กำหนดและจำนวน segment จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้ม โดยใช้ลำรังสีจำนวน 5 ทิศทาง, 7 ทิศทางและ 9 ทิศทาง	72
4.5 แสดงจำนวนมอนิเตอร์ยูนิต (MU) จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้ม โดยใช้ลำรังสีจำนวน 5 ทิศทาง, 7 ทิศทางและ 9 ทิศทาง	73
4.6 แสดงปริมาณรังสีที่ปริมาตร 95 เฟอร์เซ็นต์ของปริมาตร PTV อวัยวะสำคัญข้างเคียงที่บริเวณ กระเพาะปัสสาวะและลำไส้ตรงส่วนปลาย จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสี แปรความเข้ม โดยใช้ลำรังสีจำนวน 5 ทิศทาง, 7 ทิศทางและ 9 ทิศทาง	73

4.7 แสดงค่าดัชนีความกลมกลืนเข้ากับอวัยวะ (Conformity index: CI) จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique	75
4.8 แสดงปริมาณรังสีที่ปริมาตร 95 เปอร์เซ็นต์ของปริมาตร PTV จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique	76
4.9 แสดงปริมาตรของ PTV ที่ได้รับปริมาณรังสี 100 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณรังสีที่กำหนดจากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique	76
4.10 แสดงปริมาณรังสีสมบูรณ์ สูงสุด ต่ำสุด และเฉลี่ยใน PTV จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique	77
4.11 แสดงปริมาณรังสีที่ปริมาตร 95 เปอร์เซ็นต์ของปริมาตร CTV จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique	78
4.12 แสดงปริมาตรของ CTV ที่ได้รับปริมาณรังสี 100 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณรังสีที่กำหนดจากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique	79
4.13 แสดงปริมาณรังสีสมบูรณ์ สูงสุด ต่ำสุด และเฉลี่ยใน CTV จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique	79
4.14 แสดงปริมาณรังสีที่ปริมาตร 95 เปอร์เซ็นต์ของปริมาตรมดลูกผู้ป่วย จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique	81
4.15 แสดงปริมาตรของมดลูกผู้ป่วยที่ได้รับปริมาณรังสี 100 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณรังสีที่กำหนดจากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique	81
4.16 แสดงปริมาณรังสีสมบูรณ์ สูงสุด ต่ำสุด และเฉลี่ยในมดลูกผู้ป่วย จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique	82
4.17 แสดงปริมาณรังสีที่ปริมาตร 95 เปอร์เซ็นต์ของปริมาตรต่อมน้ำเหลืองอุ้งเชิงกราน จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique	83
4.18 แสดงปริมาตรของต่อมน้ำเหลืองอุ้งเชิงกราน ที่ได้รับปริมาณรังสี 100 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณรังสีที่กำหนด จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique	84

- 4.19 แสดงปริมาณรังสีสมบูรณ์ สูงสุด ต่ำสุด และเฉลี่ย ในต่อมน้ำเหลืองอุ้งเชิงกราน จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique 84
- 4.20 แสดงปริมาณรังสีสมบูรณ์สูงสุด ต่ำสุด และเฉลี่ย ของกระเพาะปัสสาวะ จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique 86
- 4.21 แสดงปริมาตรของกระเพาะปัสสาวะที่ได้รับปริมาณรังสี 100 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณรังสีที่กำหนด จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique 86
- 4.22 แสดงปริมาณรังสีสมบูรณ์สูงสุด ต่ำสุด และเฉลี่ย ของลำไส้ตรงส่วนปลาย จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique 88
- 4.23 แสดงปริมาตรของลำไส้ตรงส่วนปลาย ที่ได้รับปริมาณรังสี 100 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณรังสีที่กำหนด จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique 88
- 4.24 แสดงปริมาณรังสีสมบูรณ์สูงสุด ต่ำสุด และเฉลี่ย ของลำไส้เล็ก จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique 90
- 4.25 แสดงปริมาตรของลำไส้เล็ก ที่ได้รับปริมาณรังสี 100 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณรังสีที่กำหนด จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique 90
- 4.26 แสดงปริมาณรังสีสมบูรณ์สูงสุด ต่ำสุด และเฉลี่ย ของส่วนหัวของกระดูกต้นขา จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique 92
- 4.27 แสดงปริมาตรของส่วนหัวของกระดูกต้นขา ที่ได้รับปริมาณรังสี 100 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณรังสีที่กำหนด จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique 92
- 4.28 แสดงปริมาณรังสีสมบูรณ์สูงสุด ต่ำสุด และเฉลี่ย ของส่วนหัวของไขกระดูกแดง จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique 94

4.29 แสดงปริมาตรของส่วนหัวของไขกระดูกแดง ที่ได้รับปริมาณรังสี 100 เอร်เซนต์ของปริมาณรังสีที่กำหนด จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique	94
4.30 แสดงปริมาณรังสีสมบูรณ์สูงสุด ต่ำสุด และเฉลี่ย ของส่วนหัวของโครงร่างกายช่วงอุ้งเชิงกราน จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique	96
4.31 แสดงปริมาตรของส่วนหัวของโครงร่างกายช่วงอุ้งเชิงกราน ที่ได้รับปริมาณรังสี 100 เอร်เซนต์ของปริมาณรังสีที่กำหนด จากแผนรังสีรักษาด้วยเทคนิคการฉายรังสีแปรความเข้มแบบ 7 ทิศทางลำรังสี, opposing field และ box technique	96
4.32 แสดงค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนในการคำนวณปริมาณรังสีที่ได้จากคอมพิวเตอร์วางแผนรังสีรักษา	97
4.33 फिल्मที่ได้จากการฉายรังสีด้วยวิธี step wedge	99
4.34 แสดงกราฟความสัมพันธ์ระหว่างความดำของฟิล์ม และปริมาณรังสี	99
4.35 แสดงการเปรียบเทียบการกระจายปริมาณรังสีที่ได้จากการวัดกับการกระจายปริมาณรังสีที่คำนวณจากโปรแกรมวางแผนรังสีรักษาและคำนวณค่าดัชนีแกมมา	100
4.36 แสดงการเปรียบเทียบการกระจายปริมาณรังสีที่ได้จากการวัดกับการกระจายปริมาณรังสีที่คำนวณจากโปรแกรมวางแผนรังสีรักษาและคำนวณค่าดัชนีแกมมา	101
4.37 แสดงค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนในการคำนวณปริมาณรังสีที่ได้จากคอมพิวเตอร์วางแผนรังสีรักษา	101
จ-1 บทคัดย่อผลงานวิชาการในงาน วันมหิดล คณะแพทยศาสตร์ ม.เชียงใหม่ ประจำปี 2551	155

อักษรย่อและสัญลักษณ์

AAPM	American Association of Physicists in Medicine เป็นสมาคมฟิสิกส์ทางการแพทย์ของอเมริกา
ICRU	The International Commission on Radiation Units and Measurements เป็นสมาคมในการกำหนดหน่วยการวัดปริมาณรังสีสากล
IMRT	Intensity Modulated Radiation Therapy (การฉายรังสีแปรความเข้ม)
CT	computed tomography เป็นเครื่องเอกซเรย์คอมพิวเตอร์สำหรับถ่ายภาพทางรังสีเพื่อใช้ในการวางแผนรังสีรักษาสามมิติ
CTV	clinical target volume คือปริมาตรของก้อนมะเร็งและบริเวณที่คาดว่าจะมีการลุกลามของมะเร็ง
d_m	depth of maximum dose คือระดับความลึกที่มีปริมาณรังสีสูงสุด
GTV	gross tumor volume คือปริมาตรของก้อนมะเร็งปฐมภูมิ
Gy	gray เป็นหน่วยของปริมาณรังสีที่ถูกสมบูรณ์
LANTIS	Local Area Network Treatment Information Systems เป็นโปรแกรมสำหรับคอมพิวเตอร์เชื่อมโยงข้อมูลรังสีรักษา ภายในหน่วยงาน
MLC	multileaf collimator คือตัวกำกับลำรังสีที่เล็ก ๆ หลายชิ้นประกอบกัน
MU	monitor unit คือหน่วยนับวัดปริมาณรังสี
MV	Million voltage เป็นพลังงานรังสีระดับล้านโวลต์
SAD	source-axis distance เป็นระยะจากแหล่งกำเนิดรังสีถึงจุดศูนย์กลางร่วมลำรังสี (isocenter)
SSD	source-surface distance เป็นระยะจากแหล่งกำเนิดรังสีถึงผิวของวัสดุสมมูลเนื้อเยื่อ
NTCP	Normal Tissue Complication Probability เป็นโอกาสในการเกิดภาวะแทรกซ้อนต่ออวัยวะปกติจากการรักษาด้วยรังสีรักษา
TCP	Tumor Control Probability เป็นโอกาสในการควบคุมอัตราการเจริญเติบโตของโรคมะเร็ง